Raadsvergadering : 31 oktober 2022

Agendapunt : 08

Onderwerp : Begroting 2023

Zaaknummer 283483

Beslispunten

1. De begroting 2023 inclusief meerjarenraming vast te stellen

Samenvatting

Bij dit raadsvoorstel wordt de begroting 2023 aangeboden. In deze begroting staan onze plannen voor het komende jaar. Basis voor deze plannen is het college uitvoeringsprogramma van 2022 - 2026

Aan de raad,

1. Aanleiding

Het doet ons genoegen om u de programmabegroting 2023 aan te bieden.
De begroting 2023 is de eerste begroting die het huidige college aanbiedt in deze raadsperiode.

Het door u op 15 juli 2022 vastgestelde raadsbrede akkoord is voor ons leidend bij het opstellen van de begroting en de plannen voor 2023. Veel opdrachten aan het college zult u al terugvinden onder de kopjes “speerpunten” bij de programma’s. Onder de kopjes “wat gaan we doen in 2023” vindt u kort en bondig hoe aan deze speerpunten in 2023 vormgegeven zal gaan worden.

Een aantal van deze speerpunten lichten wij in deze raadbrief er al vast voor u uit;

<u>Goed wonen en leven</u>

Om op Vlieland een leefbare woon- en werkgemeenschap mogelijk te maken, is de laatste jaren veel werk verzet. Zo is het aantal woonruimten voor permanente bewoning tijdens de laatste collegeperiode substantieel gestegen. In 2020 werden 25 woningen in de Zeesterwijk opgeleverd en in 2022 kwamen daar nog de 36 woningen en 7 studio’s in de Boswijk bij. Bovendien is ook door particulieren de laatste jaren woonruimte voor personeelshuisvesting gerealiseerd.
In 2023 zal een woonzorgvisie worden opgesteld waarin aandacht zal zijn voor de wijze waarop voldoende woonruimte op Vlieland kan worden gecreëerd en hoe de bestaande woningvoorraad kan worden gebruikt.

Programma Waddeneilanden
De afgelopen periode is, gezamenlijk met de andere Waddeneilanden en met ondersteuning vanuit het Waddenkantoor, hard gewerkt aan de totstandkoming van het Programma Waddeneilanden.
De voor het programma benoemde thema’s zijn ondergebracht in vijf programmalijnen:

- Goed Wonen & Leven
- Toekomstbestendig Ondernemen & Ontwikkelen
- Optimaal Bereikbaar & Verbonden
- Duurzame energie
- Circulaire Economie

Deze programmalijnen worden in deze begroting bij de betreffende programma's toegelicht.

Participatie
Participatie loopt als een rode draad door het raadsakkoord. Het is dan ook vanzelfsprekend dat dit onderwerp bij diverse programma's in deze begroting aan de orde komt. Om de voordelen van participatie optimaal te kunnen benutten zullen we vooral *passende* participatie moeten toepassen. Er bestaan vele, creatieve vormen van participatie. De kunst is om de goede (passende) vorm te kiezen bij het betreffende onderwerp en doelgroep.

In de vorige raadsperiode is een Quick scan lokale democratie uitgevoerd. Doel hiervan is de kloof tussen inwoners en het bestuur te verkleinen. Een raadswerkgroep, aangevuld met inwoners en ambtelijke ondersteuning is hiermee aan de slag gegaan en dat heeft een verbeteragenda met aanbevelingen opgeleverd. De verbeterpunten die nog open staan voor 2023 zijn:

- Burgerparticipatie verbeteren door het opzetten van een digitaal platform
- Contact tussen gemeenteraad en in de inwoners verbeteren
- Ondersteuning van maatschappelijke initiatieven verbeteren
- Interne samenwerking tussen raad, college en ambtenaren verbeteren

Onderwijs
We blijven betrokken bij het bestuur van de school in de rol van extern toezichthouder en samenwerken met het stichtingsbestuur aan het door-ontwikkelen van het ingezette proces, gericht op de kwaliteitsverbetering, in de volle omvang. In dat kader wordt overleg gevoerd over het beheer en de exploitatie van het gebouw, de kinderopvang, de Voor en Vroegschoolse Educatie, onderwijsachterstanden, taalonderwijs aan anderstaligen maar ook de (geestelijke)gezondheid en fitheid van onze jeugd.
Ook de ontwikkelingen rondom de Vliehorst zullen in het begrotingsjaar gevolgd worden. Misschien zal het mogelijk zijn om naast schoolkampen de Vliehorst in te zetten voor het mede faciliteren van mbo-opleidingen in combinatie met stageplekken.

Jeugd
De jeugd heeft de toekomst, het is dus van belang dat zij op ons eiland gezond en veilig kunnen opgroeien. Soms is opvoeden en opgroeien echter een worsteling. Vanuit het sociaal domein wordt daarom ondersteuning aangeboden wanneer dit nodig is. Daarnaast zullen In 2023 jongeren, buurtsportcoach en ondernemers in overleg gaan om zo te komen tot een passend aanbod voor ontspanning voor de jeugd in de leeftijdscategorie van 12 tot 18 jaar.

Omgevingsvisie
De Woonvisie 2018 is opgenomen in de Omgevingsvisie die door de raad op 24 mei 2022 is vastgesteld. In de Omgevingsvisie is aangegeven dat de Woonvisie zal worden opgevolgd door een Programma Wonen. Onderdeel van het Programma wordt ook de wettelijk vereiste Woonzorgvisie.
In de Omgevingsvisie is als een leidend principe opgenomen dat de gemeente streeft naar een inclusieve samenleving waarbij we samen zorgen voor een mooie toekomst, waarvoor we samen verantwoordelijk zijn.

2. Beoogd resultaat

Een vastgestelde begroting 2023.

3. Argumenten

De gemeenteraad heeft een kader stellende, autoriserende en controlerende rol. De begroting is het belangrijkste instrument bij de kader stellende rol van de gemeenteraad. Deze wordt door het college voorbereid en aan de raad ter vaststelling voorgelegd. Het gaat daarbij niet alleen om de lasten en baten van het (komende) begrotingsjaar, maar ook om investeringsuitgaven en andere voorstellen – zoals nieuw beleid - die de financiële positie voor meerdere jaren kunnen beïnvloeden. Het is dan ook van belang dat raadsleden goed inzicht hebben in de gevolgen van de besluitvorming op korte en lange termijn rondom de begroting.

4. Kanttekeningen/risico's

5. Uitvoering

Na goedkeuring van de begroting 2023 komen de budgetten voor het komende jaar ter beschikking en dient deze begroting als uitgangspunt voor het uitvoeren van de werkzaamheden van de gemeentelijke organisatie.

6. Communicatie

Na vaststelling wordt de begroting aan diverse derden ter beschikking gesteld en op de website geplaatst.

7. Financiën

Zoals in ons dagelijks leven prijsstijgingen en daarmee samenhangende zorgen en onzekerheden over de toekomst een steeds grotere rol spelen, zo spelen deze onderwerpen in de gemeentelijke begroting ook een rol. Wat komt er op de gemeente Vlieland als organisatie, maar ook op haar inwoners en ondernemers af in het begrotingsjaar? In deze begroting hebben wij geprobeerd hiervan een redelijke inschatting te maken en hebben ons daarbij zoveel mogelijk aangesloten bij de uitgangspunten van de meicirculaire 2022.

De stelpost voor onvoorziene uitgaven en prijsstijgingen neemt in deze begroting een belangrijke plek in. De stelpost groeit van € 210.200 naar € 860.600 in 2026. Als basis voor de berekeningen zijn de percentages voor het acres uit de meicirculaire 2022 genomen; de eerste 2 jaren 6,7% de laatste 2 jaren 5,9%.

Structureel begrotingssaldo

Kengetal structurele exploitatieruimte	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	Werkelijk	Prognose				
saldo baten en lasten	-365	-3.628	148	14	36	-542
reservemutaties	1.041	3.998	194	218	179	188
Begrotingssaldo na bestemming	676	370	342	233	215	-354
incidentele B&L	6	-318	-181	-205	-179	-188
structureel begrotingssaldo	682	52	162	28	36	-542
In percentages	7,91%	0,57%	1,67%	0,28%	0,35%	-5,46%

Hoe moet ik dit overzicht begrijpen?

In het midden van dit overzicht staat het begrotingssaldo na bestemming. In dit saldo zijn alle geraamde baten en lasten en toevoegingen en onttrekkingen aan (bestemmings) reserves verwerkt. Dit is het saldo wat, wanneer het bij de jaarrekening daadwerkelijk behaald is, wordt toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Om meer inzicht te krijgen of de begroting ook structureel in evenwicht is moeten uit dit saldo de incidente baten en lasten worden gefilterd. In de financiële begroting achterin de begroting vindt u een overzicht van de incidentele baten en lasten. Structurele baten en lasten zijn in principe de regel bij een gemeente omdat baten en lasten van een gemeente samen hangen met de structurele taken van de gemeente. Wanneer voor zo'n taak in een jaar lasten of baten opeens hoger zijn, maakt dat die baten of lasten nog niet incidenteel. Dergelijke fluctuaties in de begroting moeten in feite ook voorkomen worden door b.v. het gebruik van voorzieningen.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves moeten in principe wel gezien worden als incidente baten en lasten. Onze incidentele baten en lasten betreffen dan ook voornamelijk onttrekkingen en toevoegingen aan

de reserves. Het voor deze incidentele baten en lasten gecorrigeerde saldo wordt het structurele begrotingssaldo genoemd.

Structureel evenwicht betekent dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. De incidentele lasten mogen worden gedekt door structurele en door incidentele baten. Dit structurele evenwicht wordt uitgedrukt in een percentage en vormt een verplicht kengetal in deze begroting.

De raad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Deze begroting is meerjarig positief tot en met 2025.

Bij het gros van de gemeenten vertoont het jaar 2026 een tekort. In het regeerakkoord was afgesproken het extra cumulatief accres voor de periode 2022-2025 vanaf het jaar 2026 af te romen tot een niveau van € 840 miljoen en op die stand te bevriezen. Daarmee heeft het kabinet de koppeling van het gemeentefonds aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven buiten werking gesteld. Vanaf dat jaar wordt alleen nog een accres voor de loon- en prijsontwikkeling toegekend. Het volume-accres blijft voor die jaren voorlopig nihil. Als reden voert het kabinet op, dat het de financiële verhoudingen met ingang van 2026 wil herzien. Daarbij overwegen ze de mogelijkheid van een uitbreiding van het lokale belastinggebied ten koste van het gemeentefonds en ook een andere voeding van het gemeentefonds. De meerjarenraming van het accres moet in de ogen van het kabinet stabieler.

Het kabinet heeft nu met de Miljoenennota besloten een stap in de richting van een oplossing voor het financiële ravijn in 2026 te doen. Er zal 1 miljard euro aan het gemeentefonds toegevoegd worden. Voor de periode na 2026 zien wij echter een forse terugval in het accres. Daar moet echt een oplossing voor komen. Ook het kabinet ziet de noodzaak van een structurele oplossing en doet daarom een procesvoorstel om hierover de komende tijd samen het gesprek te voeren.

In deze begroting is met deze extra 1 miljard geen rekening gehouden. Onzeker is wat deze 1 miljard daadwerkelijk voor de gemeente Vlieland zal betekenen, bovendien is het zoals gezegd geen structurele oplossing voor het tekort.

Begrotingssaldo t.o.v. geraamde saldi bij de kadernota
Het structurele begrotingssaldo moet niet verward worden met het begrotingssaldo, niet gecorrigeerd voor incidentele baten en lasten. Deze begrotingssaldo’s ziet u in onderstaand overzicht, waarin ook de verschillen t.o.v. van de door u op 11 juli 2022 vastgestelde kadernota zijn opgenomen;

Nummer	Omschrijving	Programma	Bedrag 2023	Bedrag 2024	Bedrag 2025	Bedrag 2026
	Voorlopige saldi kadernota 2023 - 2026		233.642	143.261	30.156	-362.394
1	Actualiseren omgevingsvisie	8	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
2	Salariskosten	div	-62.790	-79.396	-111.306	-234.143
3	Extra opbrengsten uitgeleend personeel	9	34.031	22.297	25.779	33.101
4	Bijdrage vanuit de stelpost ouderenbeleid	6	35.822	37.255	38.745	40.295
5	Verlaging stelpost HR21	0	62.000	62.000	62.000	62.000
6	Externe inhuur BOA en medewerk sociaal domein via Terschelling	div	-52.000	-54.000	-56.000	-58.000
7	Afschrijvingen	div	60.754	3.912	514	-4.620
8	Rente	div				15.565
9	Duurzaamheid	7	33.000	33.000	33.000	33.000
10	Onttrekking bestemmingsreserve duurzaamheid	7	-35.100	-70.042	-35.013	53.987
11	Van bestemmingsreserve naar voorziening Waterstaatswerken	2	-9.845	-17.348	-33.740	-33.740
12	Ophoging verschillende budgetten begraafplaats	7	-4.700	-4.700	-4.700	-4.700
13	MJOP wegen	2	-59.858	-16.230	-5.568	-6.457
14	MJOP riolering	7	-8.895	-11.590	-17.097	-3.682
15	Aanpassingen budgetten afval	7	-64.750	-64.750	-64.750	-64.750
16	Rijksbijdrage bijstandsuitkeringen	6	7.000	7.000	7.000	7.000
17	Buurtsportcoach	5	-10.000	-10.000	-10.000	
18	"Schoolboot" Terschelling	5	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
19	Leges omgevingsvergunning	8	38.000	38.000	38.000	38.000
20	Leges burgerzaken	1	4.000	4.000	4.000	4.000
21	Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten	7	36.000	36.000	36.000	36.000
22	Lijkbezorgingsrechten	7	6.500	6.500	6.500	6.500
23	OZB	9	19.000	19.000	20.000	29.000
24	Overige belastingen	9	40.600	39.900	41.000	74.700
25	Stelpost onvoorzien prijsstijgingen	9	89.800	158.300	261.400	39.400
26	Algemene uitkering	9	-24.000	-24.000	-25.000	-25.000
27	Diverse kleine budget aanpassingen	div	-6.057	-6.057	-6.057	-9.414
28	afrondingsverschillen		227	234	99	111
			342.381	232.547	214.962	-354.242

In de begroting worden de hierboven genoemde aanpassingen t.o.v. de kadernota in het hoofdstuk bestuurlijke samenvatting onder het kopje: “Het meerjarenperspectief t.o.v. de kadernota 2023” toegelicht.

Tarieven belastingen, heffingen en leges

Vanwege de onzekerheden over de algemene uitkering vanuit het gemeentefonds wordt aangeraden een buffer aan te leggen voor de tijd vanaf 2026.
Uit de meicirculaire 2022 blijkt dat de gemiddelde gemeentelijke woonlasten met 3% zijn gestegen van 2021 op 2022. In de begroting hebben wij de baten voor OZB, Woonforensenbelasting, Toeristenbelasting, hondenbelasting, precariobelasting daarom met 3% verhoogd. In de kadernota 2021 is besloten de belastingen jaarlijks met 1,5% te verhogen. Vanwege kostenstijgingen en zoals gezegd ook de stijging van de gemiddelde gemeentelijke woonlasten is in deze begroting uitgegaan van 3% in 2023 en 1,5% voor de daaropvolgende jaren.

Voor de OZB is de feitelijke tariefontwikkeling afhankelijk van de waardeontwikkeling van de onroerende zaken in de gemeente. Definitieve tarief voorstellen voor 2023 worden dan ook voorgelegd bij behandeling van de verordening OZB in de raadsvergadering van uiterlijk december 2022.

Leges zullen eveneens met 3% worden verhoogd m.u.v. de leges voor huwelijken, in verhouding met de kosten is hier ruimte om de leges met 10% te verhogen. De financiële gevolgen van de invoering van de omgevingswet zullen in een begrotingswijziging en een aangepaste leges verordening worden meegenomen. Het is op dit moment nog niet zeker wanneer dat zal zijn.

De tarieven voor rioolheffing worden in overeenstemming met het MJOP-riolering verhoogd met 5%.

Voor de verhoging van de baten afvalstoffenheffing en reinigingsrecht is het percentage van het accres in de meicirculaire 2022 aangehouden; 6,7%. Hier is voor gekozen omdat de kosten voor afvalinzameling, afvoer en verwerking ook behoorlijk zullen stijgen.

In een aandeelhouders overleg van afvalsturing is onlangs besloten om in 2023 eenmalig de rendementen van de hogere winst door de gestegen energieprijs terug te geven via 10 euro verlaging van het tarief volgend jaar. De verwerking van afval lijkt dus toch goedkoper te worden dan waar in deze begroting rekening mee wordt gehouden. Wat dit precies betekent voor het kostendekkendheid percentage kon echter voor deze begroting niet meer berekend worden. Het in deze begroting gepresenteerde tarief voor afvalstoffenheffing is dan ook een voorlopig tarief. Voor het vaststellen van de verordening afvalstoffenheffing zal dit tarief opnieuw worden berekend. Het nieuwe tarief zal worden berekend op basis van een nieuwe begroting van de kosten en een preciezere inschatting van het aantal huishoudens en dan ter goedkeuring aan u worden voorgelegd.

Voor verdere informatie verwijzen wij u naar de paragraaf lokale heffingen.

8. Juridische Zaken

9. Bijlagen

Begroting 2023

Vlieland, 11 oktober 2022

Burgemeester van Vlieland,
M. Schrier, burgemeester

De raad van de gemeente Vlieland,

gelezen: het voorstel van de burgemeester van Vlieland van 11 oktober 2022

gelet op:

B E S L U I T: De begroting 2023 inclusief meerjarenraming vast te stellen

Aldus vastgesteld in de raad van de
gemeente Vlieland in zijn openbare
vergadering van 31 oktober 2022

de griffier, de voorzitter,

M.G. Brinksma-Brandenburg M. Schrier